

Danmarks Medie- og Journalisthøjskole
Kommunikationsuddannelsen
Fagbeskrivelse
Efterår 2023
Videnskabsteori
7. semester

Varighed: 10 ECTS

Formål:

Forløbet skal give de studerende en indføring i udvalgte videnskabsteoretiske positioner, og de studerende øves i at forholde sig analytisk, reflektivt, strategisk og kritisk til videnskabelige bidrag. De skal herved blive i stand til at identificere og beskrive videnskabsteoretiske tilgange med anvendelse af centrale begreber, at forstå hvordan forskellige videnskabelige traditioner arbejder ud fra forskellige idealer for stringens samt at vurdere den forskningsmæssige tyngde bag videnskabelige bidrag.

Pædagogisk og didaktisk tilgang:

Forløbet er tilrettelagt som et blended-learning-forløb. Der arbejdes med stoffet via læsning af litteratur, instruktionsvideoer, ugentlige øvelsetimer, løbende afleveringsopgaver og en afsluttende eksamensopgave.

Forløbet kommer til at foregå som en gennemgang af forskellige videnskabsteoretiske positioner. Dertil vil der være en afsluttende opgave, hvor de studerende skal vise, at de dels kan forholde sig selvstændigt og reflektivt til de behandlede positioner, dels kan reflektere over deres mulige relevans i forhold til et kommende BA-projekt. Den afsluttende opgave kan løses individuelt eller i grupper af to personer.

Læringsmål:

De studerende skal opnå viden om:

- Centrale definitioner og diskussioner af videnskabelig viden
- Distinktionen mellem natur-, human- og samfundsvidenskab
- Centrale teorier om grundlaget for kommunikationens muligheder
- Centrale teorier om kommunikationens betydning for mellem-menneskelige relationer og samfundsdynamikker

De studerende skal opnå færdigheder i:

- At genkende/afkode/vurdere konkrete teksters eller ytringers indlejring i specifikke videnskabsteoretiske traditioner.
- At vurdere konkrete tekster eller ytringers forskningsmæssige tyngde.

De studerende skal opnå kompetencer indenfor det at:

- Kunne reflektere over, hvordan videnskab og videnskabsteoretiske positioner kan bidrage til en kommunikationsfaglig praksis.

Læremidler:

Læremidler og litteratur - skal anskaffes:

Lars Fuglsang, Poul Bitsch Olsen og Klaus Rasborg (eds): *Videnskabsteori i samfundsvidenskaberne*, Roskilde Universitetsforlag, 3. udgave, 2013

Marianne Leth Jørnø: *Videnskabsteori for praktikere. Kvalitative og kvantitative metoder*, Hans Reitzels Forlag, 2014

Læseplan:

Før kursus-start:

Jørnø-bogen, s. 4-83

Baggrundsmateriale i Fuglsang/Olsen/Rasborg: s. 113-136 + 325-350

1. emne

Generel intro, præsentation af mål og form for kurset

Overvejelser omkring forskellige traditioner for videnskab

Hvordan vurderer man et videnskabeligt budskab

Læsning:

Fuglsang/Olsen/Rasborg, s. 11-32

Videoer og radioprogrammer:

<http://videnskab.dk/kultur-samfund/hvad-betyder-de-fornemme-forsker-titler>

<http://videnskab.dk/miljo-naturvidenskab/hvorfor-skal-vi-stole-pa-videnskaben>

<http://videnskab.dk/miljo-naturvidenskab/sadan-bruger-du-videnskabsteori>

<http://videnskab.dk/miljo-naturvidenskab/hvad-er-videnskabelig-metode>

<http://www.dr.dk/radio/ondemand/p1/hjerne-kassen-pa-p1-63/>

2. emne: Hvad er naturvidenskab

Læsning:

Peter Laurs Sørensen: *Filosofi og videnskab*. Systime, 2007, s. 16-21 + 28-31
(kan downloades på kursussiden)

Thomas S. Kuhn: *Videnskabens revolutioner*. Fremad, 1995, s. 52-54 + 61-62 +
153

154 + 161-163 (kan downloades på kursussiden)

Helge Kragh: *Hvad er naturvidenskab?*, s. 11-34 (kan downloades på
kursussiden)

<http://pub.uvm.dk/2003/naturfag2/html/chapter10.htm> (primært afsn. 1-2.1 (inkl))

Fuglsang/Olsen/Rasborg, s. 55-109

Spring evt. over følgende: 83-90m + 101n ("I det følgende skal vi se...")-107

Videoer:

<http://videnskab.dk/kultur-samfund/hvad-er-kritisk-rationalisme>

<http://videnskab.dk/miljo-naturvidenskab/hvorfor-skal-vi-stole-pa-videnskaben>

<http://videnskab.dk/miljo-naturvidenskab/sadan-opstar-store-videnskabelige-opdagelser>

3. emne: Pragmatik, Wittgenstein, Austin

Læsning:

J.L. Austin: *Ord der virker*, s. 33-42. Gyldendal, 1997 (kan downloades på
kursussiden)

L. Wittgenstein: *Filosofiske undersøgelser*, §§1-20 (s. 34-42) + §§41-43 (s. 53-

54) + §§66-67 (s. 66-67) + 256-264 (s. 131-134) (kan downloades på kursussiden)

- Jan Riis Flor: "Den sene Wittgenstein: Sprog og livsform" s. 182-200, i P. Lübcke: *Vor tids filosofi2 : Videnskab og sprog* (1989) (kan downloades på kursussiden)
- Steen Brock: "Videnskabernes tredeling", s. 185-197 i L. Aagaard & S. Brock (red.): *Videnskabens Ansigter*. Forlaget Philosophia, 2004 (kan downloades på kursussiden).
- Bodil Helder og Jørn Helder: "Hvad er spunk – i virkeligheden", s. 115-139, i Jørn Helder og Jens Lautrup Nørgaard (eds): *Kommunikationsteori: En Grundbog*. København: Hans Reitzel, 2016, 2. udg. (kan downloades på kursussiden)

4. emne: Strukturalisme – Saussure

Læsning:

- Ferdinand de Saussure: Forelæsninger om almen lingvistik, uddrag fra L.-H. Schmidt (ed) *Det videnskabelige perspektiv*, s. 405-422 + 438-441 (kan downloades på kursussiden)
- Finn Collin & Simon Køppe (eds): *Humanistisk videnskabsteori*. DR Multimedie, 2003, s. 199-224 (kan downloades på kursussiden)
- Adam Diderichsen: "Strukturalismen", i P. Lübcke (red.) *Vor tids filosofi. Fransk filosofi. Engagement og struktur*. Politikens forlag, 2003. s. 176-188 (kan downloades på kursussiden)

<http://videnskab.dk/kultur-samfund/hvad-er-strukturalisme>

5. emne: Fænomenologi – Løgstrup

Læsning:

- K.E. Løgstrup: *Vidde og Prægnans. Sprogfilosofiske betragtninger. Metafysik I*. Gyldendal, 1995. s. 11-50 (kan downloades på kursussiden)
- Bjørn Schiermer (red.): *Fænomenologi – Teorier og metoder*. Hans Reitzels Forlag, 2013. s. 15-25m +45-54ø + 60m-62 + 125-130m (kan downloades på kursussiden)
- N. Thomassen: *Filosofisk Impressionisme*, s. 101-131 (kan downloades på kursussiden)

6. emne: Hermeneutik – Gadamer

Læsning:

- Hans-Georg Gadamer: *Philosophical Hermeneutics*, University of California Press, 1976, s. 3-17 (kan downloades på kursussiden)
- Fuglsang/Olsen/Rasborg, s. 289-325

7. emne: Kritisk teori – Habermas

Læsning:

- Jürgen Habermas: "Actions, Speech Acts, Linguistically Mediated Interactions, and the Lifeworld (1988)." In *On the Pragmatics of Communication*, 215–255. Cambridge: Polity Press, 1999, s. 215-227 (kan downloades på kursussiden).
- Jürgen Habermas: "Erkendelse og interesse" (1968), s. 122m-36 i *Teknik og videnskab som 'Ideologi'*, oversat af Henning Vangsgaard, Det lille

forlag, 2005 (kan downloades på kursussiden)
Fuglsang/Olsen/Rasborg, s. 137-170

8. emne: Systemteori – Luhmann

Læsning:

Niklas Luhmann: *Massemediernes realitet*, s. 9-24, Hans Reitzels Forlag, 2002
(kan downloades på kursussiden)

http://professionsviden.dk/sociologi_professionsviden/luhmanns_systemteori

Fuglsang/Olsen/Rasborg, s. 231-256

9. emne: Post-strukturalisme – Foucault, Fairclough

Læsning:

Norman Fairclough: *Discourse and Social Change*. Cambridge, Oxford, Malden:
Polity Press, 1992, pp. 37-61 (kan downloades på kursussiden)

Marianne Winther Jørgensen & Louise Phillips: *Diskursanalyse som teori og metode*. Samfundslitteratur 1999, s. 9-33 (kan downloades på kursussiden)

Fuglsang/Olsen/Rasborg, s. 439-466

10. emne: Feltteori – Bourdieu

Læsning:

Pierre Bourdieu: *Af praktiske grunde*, s. 15-31, Hans Reitzels Forlag,
København, 1997 (kan downloades på kursussiden)

Andersen & Kaspersen (red.) *Klassisk og moderne samfundsteori*, 3.udg, s.
350-369, Hans Reitzels forlag, 2005 (kan downloades på kursussiden)

Fuglsang/Olsen/Rasborg, s. 193-230

Forslag til supplerende læsning:

Grundbøger:

Heine Andersen og Lars Bo Kaspersen (eds): *Klassisk og moderne samfundsteori*, Hans Reitzels Forlag, 5. udg, 2013

Finn Collin og Simo Køppe (eds): *Humanistisk videnskabsteori*, DR Multimedie, 2008

Liv Egholm: *Videnskabsteori. Perspektiver på organisationer og samfund*, Hans Reitzels Forlag, 2014.

Eksamensforudsætninger

Opfyldelse af eksamensforudsætninger er et krav for, at den studerende kan deltage i fagets eksamen. Eksamensforudsætninger kan være mødepligt, deltagelsespligt, gruppearbejde, opgaver, fremlæggelser, præsentationer etc. Manglende opfyldelse af eksamensforudsætning medfører, at den studerende ikke er indstillet til eksamen og dermed har brugt et prøveforsøg.

Mødepligt: Ingen krav

Deltagelsespligt:

Opgaver: Der vil hver uge blive stillet en øvelsesopgave, som de studerende skal besvare.

Afhjælpningsmuligheder: Muligheden for afhjælpning gælder kun ved lovligt fravær.

Erstatningsopgaver: Manglende opfyldelse af deltagelsespligten kan erstattes med en eller flere skriftlige opgaver, hvis underviseren skønner det nødvendigt. Det beror i hvert enkelt tilfælde på en konkret vurdering.

Eksamen:

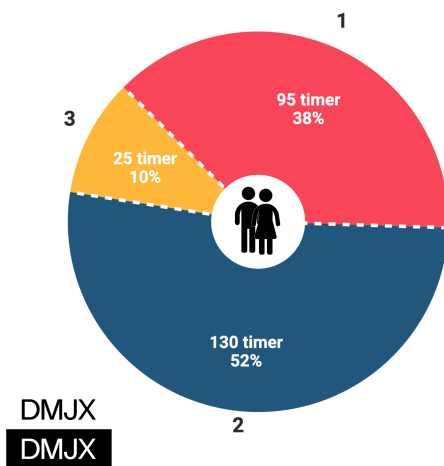
Forløbet bedømmes efter 7-trinsskala, intern censur, og består af en skriftlig opgave, der løses individuelt eller i selvvalgte grupper af maks. to studerende. Den studerende bedømmes individuelt, og det skal derfor i gruppeopgaver fremgå tydeligt, hvem der er ansvarlig for hvilke dele i opgaven. Op til 40% må angives som "fælles".

Studieaktivitetsmodel:

Studieaktivitetsmodellen

Videnskabsteori

250 timer i alt
10 ECTS points
6 uger

Kategori 1

Undervisere har hovedansvaret for studieaktiviteterne, og studerende har et medansvar gennem forberedelse og deltagelse. Både studerende og undervisere deltager.

Holdundervisning - dialog og refleksion
Afsluttende opgave
Vejledning
Feedback
Ugentlige øvelsesopgaver

Kategori 2

Undervisere har hovedansvaret for rammesætning af læringsaktiviteterne, og studerende har hovedansvar for aktiv deltagelse i de tilrettede studieaktiviteter. Kun studerende deltager.

E-læringsmoduler - se videoforelæsninger/løse multiple choice-spørgsmål
Læse litteratur - primær og sekundær

Kategori 3

Studerende har hovedansvaret for studieaktiviteterne, og undervisere har medansvar for at rammerne er til stede. Kun studerende deltager.

Valgfri litteratur
Gruppearbejde

Kategori 4

Studerende har hovedansvaret for læringsaktiviteterne, og undervisere har medansvar for at rammerne er til stede. Både studerende og undervisere deltager.

MIB, 24.08.23